

ШЫНДЫҚҚА АПАРАТЫН БІРДЕН-БІР ЖОЛ – ҒЫЛЫМ ЖОЛЫ

Ясауи университеті

a.yassau@mail.ru

университет студенттерінің үні

№12(476) 3 қазан 2019 жыл

БҮГІНГІ НӨМІРДЕ

ЕЛБАСЫ ҚОРЫНЫҢ СТИПЕНДИАТТАРЫ

26 қыркүйек күні Алматы қаласында Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Қорының стипендия конкурсының жеңімпаздары анықталып, салтанатты түрде марапаттау рәсімі өтті.

2 БЕТТЕ

ТҮРКІСТАНДЫҚ ҰСТАЗДАР СЫР ЕЛІНДЕ

Жақында А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің ардагер ұстаздары Сыр елінде болды. Елбасының «болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласына орай арнайы «Туған жер» жобасы және «Халықаралық қарттар күні» қарсаңында өлкеміздің киелі жерлерінде болып, Қорқыт баба кесенесіне тағзым етті.

3 БЕТТЕ

СОРЕВНОВАНИЕ УМОВ

«Казахстанская правда» газетінің 2 қыркүйектегі санында Қ.А.Ясауи атындағы ХҚТУ-нің ректоры Б.Абдрасиловтің көлемді мақаласы жарияланды. Мақалада университет басшысы ЖОО-дың әлемдік деңгейде даму, көркею жағдайларына қатысты мәселелерді қозғаған. Сонымен қатар, Ясауи университетіндегі жетістіктер мен өзгерістер туралы да сөз болады. Осы орайда, жоғарыдағы аты аталған республикалық басылымда жарияланған «СОРЕВНОВАНИЕ УМОВ» атты мақаланың толық нұсқасын назарларыңызға ұсынамыз.

4 БЕТТЕ

ЕҢ АЛДЫМЕН ЕЛ ҚАМЫ, СОНАН КЕЙІН ҚАЛҒАНЫ

Университетіміздің түлектері өңіріміздің түрлі салаларында еңбек етіп жүр. Олардың кейбірі шет елде оқуын жалғастырып жатса, кейбірінің ірі мемлекеттік қызметтерде екенін байқаймыз. Солардың бірі – Астана қаласының әкімі Алтай КӨЛГІНОВ. Студент жастарымызға үлгі болсын, бүгінгі әңгімені сол жайында өрбітейік.

8 БЕТТЕ

**Құрметті
оқытушы-профессорлар,
ұстаздар!**

Ұстаз - ұлағатты есім. Шәкірттеріне білім және тәлім-тәрбие беру, жақсы қасиеттерді бойына дарытып, адамгершілік рухта бағыт-бағдар беруде ұстаздың еңбегі зор. Сондықтан әрдайым қасиетті тұлға ретінде ерекшеленеді.

Ұрпақ тәрбиелеу жолындағы ерен еңбектеріңізге шын пейілмен алыс айта отырып, «Ұстаздар күні» мерекесімен сіздерді құттықтаймын. Отбасыларыңызға амандық, дендеріңізге саулық тілеймін! Еңбектеріңіз жемісті болсын!

*Құрметпен:
президент Болатбек Абдрасилов*

Қазақстан және Орталық Азиядағы мәдени және рухани туризмді дамыту мәселелері атты халықаралық форумы

Қыркүйек айының 26 жұлдызында Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде «Қазақстан және Орталық Азиядағы мәдени және рухани туризмді дамыту мәселелері» атты халықаралық форумы өтті.

Форумға арнайы «Джордж Вашингтон» университетінің «Халықаралық туризмді зерттеу» институтының директоры, профессор Селени Матуз келіп, қатысты. Форумды құттықтау сөзбен ашқан университет ректоры Болатбек Серікбайұлы Абдрасилов, қазіргі таңда дүние жүзі қызығушылықпен қарап отырған Түркістанға арнайы келген «Джордж Вашингтон» университетінің профессоры Селени Матуз белгілі туризм саласының expertі екендігінен хабардар етті. Болашақта екі университет арасында меморандумға отырудың жобасы жасалынып жатқандығын, сол меморандум аясында екі университет тәжірибе алмасып, ол жақтың мамандары тарихымызды зерттесек деген жоспарлардың, бүгінгі форум бастамасы екендігін жеткізді.

Профессор Селени Матуз «Халықаралық туризмді зерттеу» институтында атқарылып жатқан жұмыстарды айта келіп, туризмді қалай дамытуға және басқаруға болатындығы жөніндегі тәжірибелерімен бөлісті.

І Вице-президент профессор Женгиз Томар сөз

кезегінде оқу ордамыздағы туризм кафедрасының тыныс-тіршілігінен хабардар етті.

Түркістан облыстық «Туризм басқармасы» басшысының м.а. П.Т.Қонысбаева облысымыздағы туризмнің даму бағысы мен алдағы жоспарларымен бөлісті.

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті мен «Джордж Вашингтон» университеті арасында ынтамақтастық орнатудың алғышарттары жасалынды.

АҚПАРАТТАР АҒЫНЫ

САҒАДАТ ЕРЛІГІ ӨНЕГЕ

Қыркүйек айының 27 күні Өнер факультеті Дене мәдениеті кафедрасының «Бастапқы әскери дайындық» мамандығы білімгерлері Түркістан облысы Қорғаныс істері жөніндегі Департамент бастығының тәрбие және идеологиялық жұмыстар жөніндегі орынбасары майор Ж.Т. Кулдербаевтың қатысуымен, «Халық Қаһарманы Армия генералы Сағадат Қожахметұлы Нұрмағанбетовтың ерлік өнегесі» атты жастарды патриотизмге баулу мақсатында іс-шара өтілді. Іс-шара соңында университет аға оқытушысы, аға лейтенант Б.Р.Ахметовті Кеңес одағының батыры Халық Қаһарманы Армия генералы Сағадат Қожахметұлы Нұрмағанбетовтың төс белгісімен марапатталды. Сонымен қатар Жастар жылының жол картасы аясында Алматы қаласында Тау-Тұран базасында «Жігер» әскери-патриоттық лагеріне Түркістан облысы жастарының атынан қатысып өзінің білімділігі мен жоғары мәдениеттілігін көрсеткені үшін университеттің Бастапқы әскери дайындық мамандығының 1-курс студенті А.Шекербекті Түркістан облысы Қорғаныс істері жөніндегі Департаментінің бастығы подполковник Н.Дюсебаевтың арнайы алғыс хатымен марапаттады.

Сөз соңында аталған мамандықтың 1-курс студенті Орынбасар Алмас Халық Қаһарманы Армия генералы Сағадат Қожахметұлы Нұрмағанбетовке өз арнауын тарту етті.

Сағадат Нұрмағанбетовке арнау

Сын айтсам сындарлының сырбазына
Ой кетет шарықтатып қыр басына.
Ойымды өрнектедім бір сарынмен,
Қазақтың қайсар туған тұлғасына.

Сағадат сағындай садақтың
Төзімі шым бермес тағаттың.
Еңбекті жерінің қайсары,
Қайраты секілді қанаттың.

Соғыстан шығады ерлікпен, өрлікпен.
Бір емес адамның еңбексіз төр күткен.
Әскери академия оқуын бітірді,
Құл емес тәртіпке бас иіп көндіккен.

Ақмола ұшырған аспанға түлетіп,
Маңдайға бақ болған батырдың бірі етіп
Сыпына қойдырған қасқайып қара нар,
Беларус, Украина арқамен тіретіп.
Көш басы түзелер басшымен,
Қойыпты басшы мен атқыштың тілі етіп.

Адалдық жеткізер түбінде жұмаққа,
Ұрпағың мойымасыз ғана сынаққа.
Бойладық ізіңмен жол көздеп ұмтылып,
Бұйырар бұйырмас ерлігің бірақ та.
Екі мың он үште кебенің түйілді,
Қара жер үстіне топырақ үйілді.
Сексен жыл бұйрықпен өткізген уақытта
Сегіз ақ елідей сор жерің бұйырды.

Жыр жазу келеме келмейме ыңғайға,
Шабьтты шырқаттық шарайна
мұндайда.
Ұрпағың келтірсе рухты бір рет,
Ашуың тимесін ағайын шымбайға.
Бабасын ерлігін үлгі қып жүрмесе,
Ер жігіт еркектік рухтан сынбайма.

Қайсар ел батыры қасқалдақ қанымен,
Қызмет еліне жасаған жанымен.
Билікте қызмет атқарды біраз жыл,
Ел десе иілген тап таза арымен.

УНИВЕРСИТЕТІМІЗДІҢ СТУДЕНТТЕРІ ЕЛБАСЫ ҚОРЫНЫҢ СТИПЕНДИАТТАРЫ АТАНДЫ

26 қыркүйек күні Алматы қаласында Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Қорының стипендия конкурсының жеңімпаздары анықталып, салтанатты түрде марапаттау рәсімі өтті.

Аталмыш конкурста Филология факультетінің ФҚТ-611 тобының студенті Ақжігіт Әсел және Әлеуметтік ғылымдар факультетінің МСТ-811 тобының студенті Құлмырза Мадина топ жарып, ҚР Тұңғыш Президенті — Елбасы қорының стипендиаттары атанды.

Тұңғыш Президент Қорының студенттер стипендиясының республикалық конкурсы биыл тоғызыншы рет өткізілді. Байқау екі турдан тұрады. Бірінші тур оқу орнында өткізіледі, ал екіншісін Қор ЖОО ұсынған студенттер арасында ұйымдастырады. 27 мамыр мен 28 маусым аралығында өткізілген конкурсқа 350-ден астам қазақстандық студент қатысып, оның 80-і жеңімпаз атанды.

Жобаның негізгі мақсаты жоғары және арнаулы орта (өнер және мәдениет) білім

беру оқу орындарының күндізгі бөлім студенттерінің оқуға деген құштарлығын жоғарлату, ғылыми жұмыспен айналысуын және шығармашылығын қолдау. Қордың стипендиясы жеке болып табылады, ай сайын жазғы кезеңді қоспағанда бір оқу жылына төленеді.

2019 жылғы Елбасы Қорының стипендиаттары болып Нұрсұлтан, Алматы, Ақтөбе, Қарағанды, Қаскелең, Көкшетау, Қостанай, Қызылорда, Павлодар, Петропавловск, Семей, Түркістан, Өскемен және Шымкент қалаларының студенттері атанды.

Барлық жеңімпаздарға «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті – Елбасы Қорының стипендиаты» атағы берілді және сертификат пен стипендиат төсбелгісін алды.

Университетіміздің атынан конкурсқа қатысып, жеңімпаз атанған студенттерімізді шын жүректен құттықтай отырып, оларға шығармашылық табыс пен биік шыңдарды бағындыруларын тілейміз!

ТУҒАН ЖЕРДІҢ КИЕЛІ ОРЫНДАРЫНА

Қыркүйектің 28 жұлдызында «Рухани жаңғыру» бағдарламасының «Туған жер» арнайы жобасының аясында және «Халықаралық қарттар күні» мерекесіне орай өлкеміздің киелі орындарын тану, тарихымен танысу мақсатында Қызылорда облысы, қобыздың үні сарнаған «Қорқыт ата» мемориалды кесенесіне университетіміздің 30-ға жуық ардагер ұстаздары саяхатқа барып қайтты.

— Аты Түркі әлемінде аңызға айналған Қорқыт ата мемориалды кесенесіне барып, баба әруағына тағзым етіп, құран бағыштау құрметіне бөленіп, толқып отырмыз. Ия, шынында да есте қаларлықтай танымдық саяхат болды. Университетіміздің өсіп-өркендеуіне өз үлестерін қосып келе жатқан ардагер ұстаздарын құрметтеп, осы саяхатты ұйымдастырған университет басшылығына ризашылығымызды білдіреміз – деді ардагер ұстаз, Ардагерлер кеңесінің төрағасы Балғабай Нақыпов

Көне Сығанақ қалашығынан басталып, Қызылорда қаласында жалғасын тапқан ардагерлердің сапары 2 күнге созылды.

«Сыр бойы» Қызылорда облыстық газеті

ТҮРКІСТАНДЫҚ ҰСТАЗДАР СЫР ЕЛІНДЕ

Өткен сенбі, жексенбі күндері А.Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің ардагер ұстаздары Сыр елінде болды. Елбасының «болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласына орай арнайы «Туған жер» жобасы және «Халықаралық қарттар күні» қарсаңында өлкеміздің киелі жерлерінде болып, Қорқыт баба кесенесіне тағзым етті.

Әуелгі ат басын көне Сығанақ қалашығына бұрған ардагерлер тарихи қазба жұмыстарымен танысты. Қазақ даласының үш хандығының астанасы болған қаланың орны жал-жал болып үйілген қара топырақ. Қорғанның солтүстік беті жермен-жексен болып шөгіп, тегіс жерге айналған. Бүгінде ол маңды жергілікті тұрғындар Сунақ ата деп

өз заманында халықаралық сауда орталығы болғандығын да айтады. Ұлы Жібек жолында орналасқан Сығанақта күніне 100 түйеге артылған тауар сатылған көрінеді. Солардың арасында көшпелілер алып келетін ең жақсы садақтар мен жебелер үлкен сұранысқа ие болыпты.

Республикалық маңызға ие бұл ескерткіш ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік мұрасының қатарында. Мұндағы қайта қалпына келтіру жұмысы аяқталған соң ашық аспан астындағы мұражай салынып, үлкен туристік орталыққа айналмақ. Сонда қазақтың тарихы мен бай мұрасы, рухани қазынасы туралы жас ұрпақ қана емес, шетелдіктер де етене таныса алады, – дейді археолог Мэлс Бақтыбаев.

Келесі сапар Оқшы ата басында жалғасты.

Бұл Шиелде орналасқан мазарат, Сыр өңіріндегі, үлкен зиярат кешені. Мұнда қазақтың жеті әулиесі, сөзге шешен датқалары, батырлары жатыр. Саяхат барысында ардагерлер осы әулиелер мекеніне де бас сұғып, бабалар рухына тағзым етті. Алдымен қыпшақтан шыққан Бала би бабамызға аялдап, артынша Е са б ы з , Ғ а й ы п ата, Қышата, Асан Қайғы, Оқшыатакесенелерін тамашалап, абыздардың өмір сүрген кезеңдері туралы тағылымды

Ә.Қоңыратбаев жұмыстарында Қорқыт XI ғасыр басында қайтыс болған делінсе, Ә.Марғұланның зерттеулерінде ол XII-XIII ғасырлар арасында өмір сүрген деген пікірлер бар. Қазақ философиясында Қорқыт ата елдің бірлігін нығайтып, түркілер дүниетанымының негізін құрған ұлы ақылшы, философ-гуманист ретінде танылады. Қорқыт – оғыз-қыпшақ ұлысынан шыққан бақсы, күйші, танымал жырау. Себебі оның жырларында оғыз-қыпшақ тайпаларының өмірі анық бейнеленген тарихи жағынан алғанда маңызды мұра, – дейді «Қорқыт ата» ескерткішінің музей қызметкері Айгүл Бермаханова.

Кешен басынан мол әсер алған ардагер ұстаздар Сыр өңіріндегі саяхат туралы жүрекжарды пікірлерімен де бөлісті.

– Ардагерлер үшін ұмытылмас күн десем, артықтық етпес. Университет басшылығының ұйымдастыруымен аты түркі әлемінде аңызға айналған Қорқыт ата кесенесінде болып, баба әруағына тағзым жасап, құран бағыштау құрметіне ие болдық. Есте қаларлықтай танымдық саяхат болды, – деді ардагерлер ұйымының төрағасы, профессор Балғабай Нақыпов.

– Бұл жерде рух бар, дәстүр бар. Бұл жерден қазақтың нағыз иісі шығады. Өз басым Сыр жеріндегі киелі жерлердің атын естігенім болмаса, көзбен көрмегенмін. Өз салтын сақтап, өткенін құрметтеп, тарихын әспеттей білген мұндағы халыққа шынымен де мың алғыс, – деді биология ғылымдарының докторы, профессор Ырысай Ділбәрханова.

Сапардың келесі күнінде қонақтар Қызылорда қаласында болып, сол жағалаудағы «Рухани жаңғыру» орталығындағы музейді тамашалады. Сонымен қатар, Қорқыт ата атындағы ҚМУ бас ғимараты мен Студенттер сарайын аралап, облыстағы бас оқу ордасының ішкі тарихымен танысып та үлгерді. Ардагер ұстаздар мұнда Елбасы және Тәуелсіз Қазақстан мен Археология және этнография ғылыми-зерттеу орталығының көрме залдарын аралады. Келушілерге Қорқыт ата атындағы ҚМУ-дың оқу-тәрбие жұмыстары жөніндегі проректордың міндетін атқарушы Жандос Базартай келушілерге ізгі лебізін білдіріп, кәдесый ұсынды. Өз кезегінде А.Яссауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті ардагерлер кеңесінің төрағасы Балғабай Нақыпов киелі Түркістанның тарихы туралы құнды кітап пен кесіби суретшілер қолынан шыққан мазмұнды суретті университет музейіне табыстады.

те атайды. Сапар барысында түркістандық ұстаздар әлі де жүріп жатқан археологиялық қазба жұмыстарына куә болып, қыш құмыралар, сүйектер, ошақ орындары мен Хан сарайы орналасқан төбені тамашалады.

– Қаланың қазіргі орны – 10 гектар жерді алып жатқан үлкен бесбұрышты төбе. Жан-жағында үйінділер, су жүргізілген құрылыс іздері сақталған. Ежелден үлкен сауда орталықтарының бірі болған соң, қалаға қызығушы мемлекеттер арасында Сығанақ үшін жиі соғыс та болған, соның салдарынан қала жиі бүлініп, кей хандықтың тұсында қайта жанданған. Тарихшылар Сығанақ қаласының

деректерді естіді.

Түс ауа түркістандық топ Қармақшы жеріндегі киелі Қорқыт бабамыздың басына да келіп жетті. Арнайы құрбандық шалынып, құран оқытылды. Университет ұстаздарының басым көпшілігі мұнда болмаған. Оны екі сағаттан астам аралап, ескерткіштің әрбір ерекшелігіне назар аударуынан байқауға болады. Әсіресе, келушілерді қызықтырған дала желімен үндесетін қобыз үні мен амфитеатр алаңы болды.

– Сырдарияның бойынан бері жерде Қорқыттың зираты болғаны туралы Ә.Диваев, т.б. ғалымдардың өз еңбектерінде жазылған.

Ержан ҚОЖАСОВ.

ҒЫЛЫМ/БІЛІМ

СОРЕВНОВАНИЕ

«Казахстанская правда» газетінің 2 қыркүйектегі санында Қ.А.Ясауи атындағы ХҚТУ-нің ректоры Б.Абдрасиловтың көлемді мақаласы жарияланды. Мақалада университет басшысы ЖОО-дың әлемдік деңгейде даму, көркею жағдайларына қатысты мәселелерді қозғаған. Сонымен қатар, Ясауи университетіндегі жетістіктер мен өзгерістер туралы да сөз болған. Осы орайда, жоғарыдағы аты аталған республикалық басылымда жарияланған «СОРЕВНОВАНИЕ УМОВ» атты мақаланың толық нұсқасын назарларыңызға ұсынамыз.

УМОВ

В современном мире качество образования и уровень научных исследований становятся одним из главных факторов успешного развития государства и конкурентоспособности нации. Если проанализировать и сопоставить темпы развития экономик и рейтинги университетов, то обнаруживается очевидная взаимосвязь – где лучшее образование и наука, там успешная экономика, устойчивое конкурентоспособное государство.

По данным мировых рейтингов университетов Quacquarelli Symonds (QS) и Times Higher Education (THE), в сотне лучших университетов мира больше всего представлены вузы США, Великобритании, Германии. Эти страны, как известно, представляют собой ведущие экономики мира, они же являются лидерами в развитии науки и инноваций. Поэтому не случайно говорят, что сейчас соревнуются не экономики по валовому продукту, а идет соревнование умов.

В настоящее время все страны мира озабочены вопросами развития вузов, совершенствованием системы подготовки кадров. Некоторые из них принимают беспрецедентные шаги по поддержке университетов, развитию науки и добиваются серьезных успехов.

Что мешает казахстанским вузам достигнуть мирового уровня

В соответствии с основными трендами формирования университетов нового поколения 4.0 деятельность вузов не должна ограничиваться процессами обучения, научных исследований, развитием предпринимательства через коммерциализацию научных результатов – наряду с этим становится актуальной и вовлеченность учебных заведений в решение проблем общества. По мнению известного международного эксперта в сфере высшего образования Джамиля Салми, существуют несколько подходов к созданию университетов мирового уровня.

В основном на практике существуют два основных подхода, связанные с модернизацией уже существующих вузов или их слиянием. Вместе с тем Казахстан успешно применил третий подход – создание нового университета с «чистого листа» с использованием накопленного мирового опыта при поддержке ведущих университетов-партнеров. Это проект Елбасы по созданию Назарбаев Университета, который за короткий промежуток времени стал привлекательным брендом и имеет высокую репутацию во всем мире.

В данное время в Казахстане функционирует 131 высшее учебное заведение. К сожалению, позиции отечественных университетов в мировых рейтингах в целом оставляют желать

лучшего, что свидетельствует о недостаточном уровне академической и научной деятельности. Так, в рейтинг QS вошли только 10 наших университетов, из них в топ-300 вошел только КазНУ им. аль-Фараби, который в последнем рейтинге поднялся на 207-ю строку. Остальные же университеты за последние 3 года значительно ослабили свои позиции. Еще более слабые результаты показывают наши вузы в рейтинге THE, где большее внимание в оценке уделяется показателям научных достижений. Так, в топ-500 нет ни одного университета Казахстана.

На наш взгляд, сложившаяся ситуация с качеством университетского образования в нашей стране можно объяснить как системными проблемами, так и специфическими для каждого университета.

Одной из главных системных проблем является их низкий уровень финансирования. В целом у нас отсутствует целевое государственное финансирование на развитие материально-технической базы, учебных лабораторий, инфраструктуры. Содержание зданий, сооружений, общежитий требует постоянных финансовых расходов, учебно-лабораторное оборудование устаревает. Формирование бюджета университетов в основном осуществляется за счет денежных средств, поступающих в форме государственных грантов для студентов и от обучения на платной основе. В целом стоимость грантов невысока, а стоимость платного обучения в регионах, где платежеспособность населения низкая, даже ниже стоимости госгрантов. Поэтому годовые бюджеты наших университетов значительно малы по сравнению с зарубежными вузами.

Вследствие этого, даже несмотря на то, что в среднем 70% бюджета вузов тратится на оплату труда, средняя заработная плата преподавателей остается существенно ниже, чем в других странах. Например, профессор в регионах зарабатывает в среднем порядка 200 тыс. тенге. Понятно, что низкая зарплата в наших вузах не стимулирует привлечение высококвалифицированных преподавателей как внутри страны, так и из-за рубежа, снижает привлекательность научно-педагогической деятельности для талантливых

молодежи, в том числе получившей магистерские и докторские степени в хороших зарубежных университетах.

Другой немаловажной проблемой является низкий уровень финансирования НИОКР. За отдельным исключением доля финансовых средств вузов, которые они затрачивают на научные исследования, низкая и составляет порядка 1–5% от общего бюджета, а в некоторых – и того меньше. В целом общая ситуация зависит от объемов финансирования в бюджете страны. Ясно, что при низком уровне финансирования НИОКР трудно надеяться на доступ ученых к научным грантам и программам и, следовательно, сложно накопить достаточный объем новых знаний, научных разработок, патентов, лицензий, привлекательных для инвестиций.

Также острым вопросом является идущий во всех вузах процесс смены поколений. К сожалению, процесс не сбалансирован и образующиеся вакансии не восполняются достаточным количеством квалифицированных кадров, имеющих научные степени и звания.

Погоня отдельных университетов за количеством студентов, а не за качеством при отсутствии соответствующих площадей, учебно-лабораторного оборудования и несоответствии

материально-технической базы, а также слабый менеджмент, неэффективное использование финансовых средств и ресурсов являются серьезными причинами, приводящими к низкому уровню подготовки кадров. Также среди главных причин отставания наших университетов следует назвать неготовность ППС вузов к современным вызовам, низкий уровень владения английским языком, что ограничивает им доступ к современным достижениям в науке, снижает уровень трансферта новых знаний и технологий в учебный и научный процесс.

Ни для кого не секрет, что низкое качество подготовки кадров в наших университетах связано в основном с такими причинами, как несоответствие содержания образовательных программ современным требованиям, слабое использование в процессе обучения новых технологий, которые развивают компетенции, навыки и умения у обучающихся. В сфере высшего образования до сих пор еще не произошел перелом в смене образовательной парадигмы. На сегодня недостаточно простой передачи знаний от преподавателя к студентам, необходимо ориентироваться на подход «4К»: развитие у студентов коммуникаций, коллабораций, критического мышления и креативности.

Негативно отражаются на учебно-воспитательном процессе, снижают имидж наших университетов еще не изжитые в некоторых из них проблемы коррупции, невыполнение принципов академической честности, добропорядочности преподавателями и студентами.

Вузы как катализаторы развития регионов

В недавнем Послании народу Казахстана Глава государства Касым-Жомарт Токаев отметил необходимость развития регионов под девизом «Сильные регионы – сильная страна». Это очень важный месседж, направленный на развитие и повышение конкурентоспособности экономик регионов, повышение благосостояния населения нашей страны, особенно проживающих в сельской местности, обеспечение жильем, развитие инфраструктуры, повышение качества жизни, а также выравнивание возможностей населения в доступе к качественному образованию и услугам.

При этом важную роль в социально-экономическом развитии регионов должны играть наши высшие учебные заведения. Во-первых, университеты являются кузницами кадров в целом для всех отраслей экономики и социальной сферы. Во-вторых, развитые в университете наука и инновации

повышают инновационный потенциал региона. Университеты должны быть не только центрами развития науки и образования, но и интеллектуальными центрами, где генерируются новые идеи, вырабатываются решения социально-экономических проблем. Поэтому одним из условий становления сильных регионов является создание сильных университетов в регионах. Сильные университеты – сильные регионы – сильная страна!

Глава государства в июле текущего года объявил о создании 20 передовых университетов. Это очень серьезный и важный проект, успешная реализация которого может дать мощный импульс развитию страны в целом. Поэтому при разработке механизмов его реализации должны быть учтены международная практика, опыт создания Назарбаев Университета, а также необходимо учесть успешные примеры трансформации отечественных университетов.

Международный казахско-турецкий университет им. Х. А. Ясауи (МКТУ) был создан в 1992 году по инициативе Елбасы – Первого Президента РК Нурсултана Назарбаева и Премьер-министра Турции Сулеймана Демиреля.

За 27 лет создан современный университетский кампус, в который входят студенческие общежития, учебные корпуса, медицинская клиника, библиотека, Дворец культуры, студенческие столовые и т. д. В настоящее время на 11 факультетах по образовательным программам бакалавриата, магистратуры, резидентуры, докторантуры обучаются более 10 тыс. студентов, в числе которых представители 40 национальностей из 19 стран. В университете работают более одной тысячи преподавателей, из которых 5% – преподаватели из Турции, острепенность составляет 45%. Функционируют 6 НИИ, 4 аккредитованные научные лаборатории, выпускаются 4 научных журнала. Университет по праву является символом дружбы двух братских народов, Казахстана и Турции, и стал единым шансыраком для молодежи, получающей знания со всего тюркского мира.

С прошлого года в университете началась полномасштабная модернизация деятельности по всем направлениям. Была разработана и принята межправительственным Полномочным советом МКТУ новая Стратегия развития университета до 2023 года, в рамках которой в течение 2018/19 учебного года начат процесс комплексной трансформации всех процессов.

Так, на опыте ведущих учебных заведений мира полностью пересмотрены образовательные программы по специальностям в сторону их практической ориентации и развития у обучающихся компетенций. Все программы обновлены по отдельным специальностям, таким как IT и экономического блока, практически

полностью, с включением в них таких новых предметов, как Fintech, Big Data, Artificial Intelligence (искусственный интеллект), Blockchain, Cyber security (кибербезопасность), Data mining (глубинный анализ данных) и др. Разработаны принципиально новые, инновационные программы по робототехнике, компьютерному моделированию и визуализации данных. На примере опыта Назарбаев Университета создана Высшая школа государственного управления и экономики.

Усиление взаимодействия с работодателями позволило существенно изменить ситуацию с трудоустройством выпускников. По итогам прошлого года нам удалось полностью трудоустроить выпускников медицинских специальностей, в целом показатели трудоустройства составили 76%.

На основе функционального анализа проведена большая работа по оптимизации персонала управления, сокращению коммуналных и других расходов за счет введения жесткого контроля и повышения эффективности технологических процессов. В 2 раза сокращено количество сотрудников административно-управленческого звена, коммунальные расходы снизились на 40%. Это позволило обновить на 30% учебно-лабораторное оборудование, проведен комплексный ремонт и оснащение 5 студенческих общежитий, принимаются меры по стимулированию сотрудников и ППС. Созданным Центром профессионального развития осуществлена диагностика компетенций сотрудников, разработана программа их развития на основе методов фасилитации, модерации, коучинга, тренинга, кейс-стадии, brainstorming и т. д.

Достигнута предварительная договоренность с иностранными инвесторами из Турции по строительству студенческого общежития на 500 мест и досугово-центра для студентов на территории кампуса.

Университетская наука формирует инновационную экосистему

Несомненно, одним из главных направлений трансформации университета должно быть развитие науки. Как показывает опыт ведущих стран, создание полного цикла инновационной инфраструктуры существенно влияет на развитие современной науки и инноваций. В связи с этим в июне 2018 года нами был открыт один из главных элементов инновационной инфраструктуры – Офис коммерциализации (трансферта) технологии, где работают молодые ученые с зарубежным образованием. Деятельность этой структуры дала мощный импульс для повышения научной активности преподавателей и студентов. По результатам работы университет выиграл по конкурсу 4 крупных гранта на коммерциализацию результатов научных работ, стал обладателем гранта Всемирного банка на обучение 130 преподавателей английскому языку. Также в

текущем году около 30 научных проектов будут финансироваться за счет средств Турецкой Республики.

Существенно повысилась публикационная активность ученых, количество опубликованных статей в наукометрической базе Scopus за год увеличилось на 26% и достигло 600 статей, а число ученых, имеющих индекс Хирша, повысилось вдвое. В целом за один год доля расходов на финансирование НИОКР в бюджете университета увеличилась с 2 до 8%.

Следующим этапом развития науки и полного цикла инновационной инфраструктуры является создание научного технопарка. В Казахстане в основном созданные технопарки содержатся за счет средств университетов и не стали реальной платформой для сотрудничества производства и науки. В связи с этим следует отметить успешный опыт технопарков в ведущих университетах Турции, где были приняты системные меры по поддержке развития университетской науки и созданию инновационной инфраструктуры. Государственная поддержка развития НИОКР позволила создать в вузах научно-инновационные кластеры, где генерируются новые научные знания, которые затем через инновационную инфраструктуру внедряются в производство и общество в виде новых продуктов, технологий и услуг.

Новый этап развития с учетом приоритета развития Туркестанской области и планов по формированию города Туркестана как духовной столицы тюркоязычного мира руководство страны поставило задачу повысить уровень нашего университета до лидирующего в тюркском мире. В июле 2019 года по поручению Президента страны Министерством образования и науки РК была создана рабочая группа, в состав которой вошли ответственные сотрудники МОН РК, МИД РК, Назарбаев Университета, МКТУ им. Х. А. Ясауи, акима области, а также независимые эксперты. На сегодня этой группой обновлена стратегия университета, в ней определены новые направления модернизации корпоративного управления для обеспечения высокого уровня стратегического видения. Запланирована трансформация академической деятельности на базе опыта Назарбаев Университета, а также на основе трансферта научно-образовательного франчайзинга с ведущими университетами мира.

Анализ зарубежного опыта показал, что франчайзинговые программы используются как один из механизмов ускоренного развития вузов. Предполагается дальнейшее развитие инновационной экосистемы с привлечением бизнес-сообщества, также нужно отметить, что университет имеет все предпосылки для становления как исследовательского хаба в области тюркологии, археологии, теологии, ясауиведения и изучения духовных общетюркских цен-

ностей. В целом выполнение новой стратегии направлено на достижение университетом лидерских позиций в регионе и в тюркском мире.

Со дня обретения независимости в нашей стране предпринимаются меры по улучшению качества высшего образования, по поддержке вузов. Так, в прошлом году был принят Закон РК о расширении академической и управленческой самостоятельности университетов. В соответствии с ним ведутся работы по реорганизации госвузов в форму некоммерческих акционерных обществ. Это позволит более полно реализовать возможности нового закона, внедрить современные формы управления, диверсифицировать источники финансирования и др. Все перечисленное закладывает основу для успешного выполнения задачи по созданию 20 передовых университетов.

При этом на начальном этапе важно разработать механизм отбора университетов, которые войдут в этот пул. Необходимо обратить внимание на достигнутые успехи университета, на выработанные собственные механизмы устойчивого развития и поддержания конкурентоспособности. Для каждого университета с привлечением международных экспертов должна быть разработана собственная стратегия с учетом современных трендов и региональных особенностей, накопленного опыта. Учитывая важность и ответственность этой работы, может быть целесообразно создание рабочих групп на уровне уполномоченного органа.

Для привлечения высококвалифицированных специалистов в наши университеты необходимо проработать механизмы повышения уровня оплаты труда. В целом на системном уровне этого можно достичь за счет увеличения стоимости образовательных грантов, например через сокращение их количества. Опыт 2019 года показал освоение около 3 тыс. грантов, по некоторым специальностям практически не было конкурсов и поступали абитуриенты с низкими баллами.

Необходимо сбалансировать распределение грантов. Действующая модель выделения грантов предполагает выбор абитуриентом конкретного университета, при этом большая часть обладателей грантов выбирают ведущие национальные университеты, расположенные в Нур-Султане и Алматы. Однако эти вузы не могут обеспечить прием всех желающих на обучение. Мы предлагаем видоизменить систему зачисления обладателей грантов, учесть в системе распределения грантов МОН РК количество студентов, которое может принять университет. Это позволит сбалансировать распределение грантов по вузам и регионам.

Проект по созданию 20 передовых университетов и востребованные меры по развитию науки и инноваций – это мегапроекты, которые будут определять будущую

конфигурацию экономики, социальной сферы нашей страны. Их успешная реализация даст новый импульс для продвижения Казахстана к устойчивому развитию и наращиванию конкурентоспособности. С учетом особой важности стоящих задач в сфере науки, инноваций и высшего образования, на наш взгляд, создание профильного государственного ведомства в МОН РК способствовало бы форсированному достижению целей.

Как справедливо отметил в своем Послании Президент нашей страны Касым-Жомарт Токаев, без науки мы не сможем обеспечить прогресс нации. Он также подчеркнул необходимость повышения уровня научных исследований и их применения на практике. Анализ развития науки в ведущих странах показывает, что качество научных исследований и их результаты напрямую связаны с востребованностью в реальном секторе. Источники финансирования науки в этих странах сильно диверсифицированы с преобладанием в них доли участия бизнеса.

Так, по данным Института статистики ЮНЕСКО за 2018 год, в высокоразвитых странах (США, Израиль, Южная Корея), где расходы на науку составляют более 2,5% ВВП, развитие науки и технологий в основном финансируется бизнесом. Например, в Израиле бизнес-сообщество финансирует 85% расходов на НИОКР. В то же время в развивающихся странах, где расходы на науку составляют порядка 0,1–0,2% ВВП, доля бизнеса невысока. По тем же данным ЮНЕСКО, в Казахстане доля инвестиций частного сектора составляет 36,7% от всех расходов на науку и инновации. Таким образом, в странах, где наука развита, она становится привлекательной для бизнеса, который вкладывает средства в НИОКР, получает инновационную продукцию, технологии.

С учетом международного опыта необходима разработка закона о технопарках, в рамках которого будут предусмотрены меры по стимулированию создания и развития инновационных инфраструктур при университетах, которые должны послужить платформой для сотрудничества бизнеса и науки. Все эти составляющие позволят форсировать успешное решение задачи по развитию университетов в Казахстане.

В данной статье мы остановились лишь на отдельных проблемах и аспектах развития университетов нашей страны. Это очень сложная и многогранная работа, требующая совместных усилий центральных и местных органов, коллективов университетов и институтов гражданского общества.

Болатбек Абдрасилов,
ректор МКТУ
им. Х. А. Ясауи
2 Октября 2019
<https://www.kazpravda.kz/>

ГАЗЕТТІҢ ТҮРІК ТІЛІНДЕГІ ҚОСЫМШАСЫ

Akademik Hayata Başlama ve Öğretmenler Günü Töreni

Üniversitemiz birinci sınıf öğrencilerinin «Akademik Hayat Başlama ve Öğretmenler Günü Töreni» 28 Eylül 2019 Cumartesi günü Türkistan yerleşkesinde gerçekleştirildi.

Üçüncü Kampus önünde yapılan törene; Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov ve Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar'ın yanı sıra rektör yardımcıları, fakülte dekanları, bölüm başkanları, akademisyenler ve çok sayıda öğrenci katıldı.

Törende konuşan Rektör Abdrasilov, üniversitemize yeni başlayan öğrencilere hayırlı

kadar uzanan geniş bir coğrafya olduğunu ve Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin de Türk dünyasının dört bir yerinden gelen öğrencilerle bu geniş ailenin, birlik ve beraberlik sembolü haline geldiğini belirtti. Ülkelerin yeraltı zenginliklerinden daha önemli bir güç olan bilgi toplumu düzeyinin ancak üniversite mezunu gençler ile başarılacağını

olsun dileklerini ileterek öğrenim hayatlarında başarılar diledi. Abdrasilov, "gençlerin büyük hayallerle, yeni umutlarla gelmiş olduğu üniversitemizde, hem bilgi hem deteçrube açısından kendilerini en iyi şekilde yetiştirebileceklerini" dile getirdi.

Öğrencilerin başarısının üniversitenin övünç kaynağı olduğunu vurgulayan Rektör Abdrasilov, öğrenci ve öğretim üyelerinin iletişiminin en üst seviyede olmasının önemine değinerek üniversitenin alt ve üst yapı eksikliklerinin de en kısa sürede giderileceğini söyledi.

Rektör Vekili Prof. Dr. Tomar da yaptığı konuşmada, Türk dünyasının, Çin'den Adriyatik'e

vurgulayan Tomar, Türk dünyası gençlerinin yüksek öğrenimlerini üstün başarıyla tamamlayarak ülkelerine ve toplumlarına katkı sağlayacağına yürekten inandığını dile getirdi.

Açılış konuşmalarının ardından, Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov ve Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar, üniversitemizi en yüksek puanla kazanan Aygerim Toltay, Nilifer Baratbekova ve Nurgisa Asker'e eğitim öğretimin açılışını simgeleyen anahtar ve not defterini takdim ettiler.

Törende ayrıca Kazakistan'da 1 Ekim'in Öğretmenler Günü olması münasebeti ile bazı akademisyenlere ödülleri verildi. Tören konser ve çeşitli gösterilerin ardından sona erdi.

İki Farklı Yarışmada Şampiyonluk Sevinci

Kazakistan Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 25-27 Eylül 2019 tarihlerinde Başkent Nur-Sultan'da düzenlenen II. Aktif Turizm Türlerinin Teknik ve Taktiği Olimpiyatları ile Dombıra Atışması yarışmalarında Ahmet Yesevi Üniversitesi Turizm ve Gazetecilik Bölümü öğrencileri birincilik ödülünü aldılar.

Bu yıl ikincisi yapılan üniversiteler arası Aktif Turizm Türlerinin Teknik ve Taktiği Olimpiyatları'nda Turizm alanında, Üniversitemizin Turizm bölümü 2. Sınıf öğrencilerinden Darın Abdısadık, Kazıbek Ametov, Nurbol Turarbekov, Perizat Kırdıralı ve Dinara Hamatova tüm elemeleri geçerek turnuvanın şampiyonu oldular.

Ayrıca Kazakistan'ın 14 eyaletinden çok sayıda öğrencinin katıldığı Dombıra Atışması yarışmasında da Gazetecilik Bölümü 1. Sınıf öğrencimiz Gülcan İkılaskızı birincilik ödülü ile döndü.

Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar, şampiyon öğrencileri

makamında kabul ederek tebrik ve teşekkürlerini sundu. Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yüksel Çelik ve Turizm ve Gazetecilik Bölüm Başkanı Doç. Dr. Fatih Türkmen ve Doç. Dr. Gülcan Trusbekova'nın da hazır bulunduğu toplantıda öğrencilere çeşitli hediyeler de verildi.

Diş Hekimliği Fakültesi'nin Yeni Dekanı Doç. Dr. Kerem E. Akpınar

10 Eylül 2019 Salı günü düzenlenen törenle Ahmet Yesevi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlığı'na Doç. Dr. Kerem Engin Akpınar atandı.

2018-2019 eğitim-öğretim yılında görev süresi sona eren Prof. Dr. Yüksel Türköz'ün yerine Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Kerem Engin Akpınar getirildi.

Devir teslim töreni, Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlık makamında, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız, Mütevelli Heyet Üyesi Prof. Dr. Muhittin Şimşek, Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Umurbek Umbetov ve Prof. Dr. Kamalbek Berkinbayev'in katılımıyla gerçekleştirildi.

Doç. Dr. Kerem Engin Akpınar Kimdir?

Doç. Dr. Kerem Engin Akpınar 1971 yılında Kütahya/Türkiye 'de doğdu. Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nden 1994 yılında mezun oldu. Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi Anabilim Dalı'nda 1998 yılında tez çalışmasını bitirerek "Bilim Doktoru" ünvanını aldı. 1996-1999 yılları arasında Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalıştı. 1999 yılında aynı anabilim dalında yardımcı doçent olarak göreve başladı. Ekim-2015 tarihinde Endodonti Bilim Dalı Doçentlik ünvanı aldı. 2005-2006 tarihleri arası Sağlık Bilimleri Enstitüsü Üyeliği 2008-2015 tarihleri arasında dekan yardımcılığı 2007-20104 tarihleri arası fakülte yönetim kurulu üyesi 2009-2012 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Komisyon Üyeliği görevlerini yürüttü. Halen Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı'nda anabilim dalı başkanı olarak görev yapmaktadır. 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Ahmet Yesevi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesine dekan olarak görevlendirilmiştir.

Doç. Dr. Kerem Engin Akpınar Avrupa Endodonti Derneği Türk Endodonti Derneği ve Türk Diş Hekimleri Birliği üyesidir. Kendi bilim dalı ile ilgili Uluslararası ve Ulusal bilimsel dergilerde araştırma makaleleri ve vaka sunumları bulunmaktadır. Diş Hekimliğinde Muayenehane Yönetimi ve Ergonomi isimli bir de kitabı bulunmaktadır.

Çuvaş Edebiyatı Konferansı

Ahmet Yesevi Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Filolojisi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bülent Bayram 25 Eylül 2019 Çarşamba günü Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü toplantı salonunda "Çuvaş Edebiyatı" konulu bir konferans verdi.

Ahmet Yesevi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü tarafından düzenlenen "Yuvarlak Masa Toplantıları" kapsamında gerçekleştirilen etkinliğe; Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar, akademisyenler ve çok sayıda öğrenci katıldı.

Prof. Dr. Bayram konferansta yapmış olduğu sunumda, Çuvaş Edebiyatının geçmişi, bugünü ve Türk lehçeleri arasındaki yeri hakkında bilgiler verdi.

Katılımcıların sorularını yanıtlayarak sunumunu tamamlayan Prof. Dr. Bülent Bayram'a Rektör Vekili Tomar teşekkür belgesi takdim etti.

Azerbaycan'ın Büyükelçilik ve Diaspora Heyeti Ziyareti

Azerbaycan'ın Astana Büyükelçiliği Daimi Temsilcisi Mehmet Bağirov ile Azerbaycan Diasporası Şube Müdürü Resulov Anar çeşitli temaslarda bulunmak ve görüşmeler yapmak üzere 30 Eylül 2019 Pazartesi günü üniversitemizi ziyaret etti.

Azerbaycan'ın Astana Büyükelçiliği Daimi Temsilcisi Mehmet Bağirov ve Azerbaycan Diasporası Şube Müdürü Resulov Anar ile beraberindeki heyet üniversitemizde öğrenim görmekte olan Azeri öğrencilerle kütüphanenin konferans salonunda bir araya geldiler. Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar'ın oturma başkanlığında gerçekleşen ve Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Kamalbek Berkinbayev, Prof. Dr. Umirbek Umbetov ile Kazakistan Halkları Asamblesi Türkistan Eyaleti Müdür Yardımcısı Gani Rispekov'unda hazır bulunduğu toplantı yaklaşık bir saat sürdü.

Toplantıda konuşan Rektör Vekili Tomar, Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin Türk dünyası gençlerini bir çatı altında topladığına dikkat çekerek, "17 ülke, 41 Türk ve akraba topluluklarından öğrenci üniversitemizde eğitim görmektedir. Bunların 35'ini ise Azeri gençler oluşturuyor" dedi.

Hoca Ahmet Yesevi'nin manevi önderliğinde ve onun dostluk ve kardeşlik ilkeleri çerçevesinde eğitim verdiklerini ifade eden Tomar, bu minvalde yetişen öğrencilerimizin Türk Dünyasının çeşitli bölgelerinde üniversitemizi en iyi şekilde temsil edeceklerini belirtti.

Azerbaycan'ın Astana Büyükelçiliği Daimi temsilcisi Mehmet Bağirov ise yaptığı konuşmada, "Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Dünyasının bağrında açılmış büyük bir üniversitedir. Burada Azeri gençlere eğitim imkânı sunulduğu için Üniversite Rektörlüğüne ve tüm hocalarına teşekkür ediyorum" dedi.

Toplantı, Türkistan Eyaleti Müdür Yardımcısı Gani Rispekov ve Azerbaycan Diasporası Şube Müdürü Resulov'un değerlendirme konuşmalarının sona erdi.

Azerbaycan Büyükelçilik ve Diaspora heyeti, üniversitemizin kütüphanesinde bulunan Türk dünyası kitaplığını gezerek kitap başışında bulundular.

"Kazakistan ve Orta Asya'da Kültürel ve Manevi Turizm'in Gelişmesindeki Sorunlar" Forumu

Ahmet Yesevi Üniversitesi ve ABD George Washington Üniversitesi iş birliği kapsamında 26 Eylül 2019 Perşembe günü "Kazakistan Ve Orta Asya'da Kültürel ve Manevi Turizm'in Gelişmesindeki Sorunlar" konulu uluslararası bir forum düzenlendi.

Türkistan Yerleşkesi Kültür Merkezi'nde yapılan etkinliğe; Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov, Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar, George Washington Üniversitesi Uluslararası Turizm Araştırma Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Seleni Matuz, Türkistan Eyaleti Turizm İşleri Müdürü Perizat Konısbayeva ile çok sayıda akademisyen, öğrenci ve davetli katıldı.

Rektör Abdrasilov açılış konuşmasında, Türkistan'ın eyalet başkenti olması ile birlikte turizm sektörünün de büyük hareketliliklerin yaşandığını, Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin de bu alanda gerek eğitim-öğretim gerekse yetişmiş insan gücü ile katkı sağladığını dile getirdi. Rektör Abdrasilov, konuşmasının devamında üniversite hakkında bilgiler vererek, Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin Türk dünyasına bilimsel, kültürel ve turistik açıdan büyük katkı sunduğuna vurgu yaptı.

Prof. Seleni Matuz ise dünya turizmi hakkında bilgiler vererek, Türkistan'ın son

yıllarda Türk Dünyası kültür turizminin yükselen değeri olduğuna dikkatleri çekti. Matuz, Türk Cumhuriyetlerinin ortak turizm potansiyelinin yeniden değerlendirilmesi ile sektörün daha da güçlendirilebileceğini söyledi.

Rektör Vekili Prof. Dr. Tomar yaptığı konuşmada, Türkistan'ın tarihi ipek yolu üzerindeki stratejik potansiyeline vurgu yaparak Türkistan'ın genel coğrafi, manevi ve kültürel özellikleri ile turizm açısından önemli bir bölge olduğunun altını çizdi. Rektör Vekili Tomar ayrıca, "Turizm bir yeri gezip görmek değil, bir kültürü bir medeniyeti tanımadır. Bunun en önemli aracı ise dildir. Üniversite olarak çok dilli eğitimle bu alana önemli derecede katkı sağlıyoruz" açıklamasında bulundu.

Form, Türkistan Eyaleti Turizm İşleri Müdürü Perizat Konısbayeva'nın, "Türkistan'ın Turizm Yerleri" sunumu ile sona buldu.

MOĞOLİSTAN İZLENİMLERİ - I

DR. ERCAN PETEK

Türkoloji bölümünde okuyan ve bu alanda çalışan herkes Moğolistan'da bulunan Türklüğün ebedî simgeleri Köktürk Yazıtlarını görmek ister. Yesevi hazretlerinin türbesinin bulunduğu mukaddes Türkistan'da görev yapan bizlerin de en büyük hayali bu yazıtları görmek ve onlara yüz sürmektir. Allah'a sonsuz şükürler olsun ki bizler bu hayalimizi gerçekleştirdik. Darısı sizlerin başına!

Doğu ve Orta Asya'da bağımsız bir devlet olan Moğolistan'ın başkenti Ulan-Batur'dur; resmî dili ise Moğolca'dır. Kuzeyinde Rusya; güneyinde, doğusunda ve batısında Çin bulunmaktadır. 2018 sayımlarına göre nüfusu 3.130.476'dır. Ülke nüfusunun büyük bir bölümü başkentte yaşamaktadır. 1911'de bağımsızlığını ilan etmiş olmakla birlikte devam eden dönemde bu uğurda büyük mücadeleler vermiştir. Moğolistan hakkında verdiğimiz bu kısa bilgiden sonra yolculuğumuza geçelim:

15 Haziran 2019 tarihinde öğleden sonra trenle Kazakistan'ın Çimkent şehrinde Nur-Sultan şehrine doğru yola çıktık. Yolculuğumuz boyunca gerçekleştireceğimiz Moğolistan gezimiz üzerine sohbet ettik. 16 Haziran sabahı Nur-Sultan'a ulaştık. Ancak Moğolistan'ın başkenti Ulan-Batur şehrine sefer yapacak olan uçacağımız gece hareket edeceği ve Moğolistan'ın yerel vaktiyle sabaha karşı Ulan-Batur'da olacaktık. Sefer vaktine bir hayli zaman olduğu için Nur-Sultan şehrinin keşfe çıktık. Buradaki zamanımızın büyük bir bölümünü müze ziyaretleriyle geçirdik. Özellikle Kazakistan Millî Müzesi içerisinde yer alan İskitler devrine ait altın işlemeciliğinin en nadide örneklerinin bulunduğu salon oldukça etkileyiciydi. Altın Elbiseli Adam da bu salonun başköşesinde yerini almıştı. Nur-Sultan'daki diğer ziyaretlerimizi gerçekleştirdikten ve yemeğimizi yedikten sonra havaalanına doğru hareket ettik. Havaalanında check-in işlemlerimizi yaptırdıktan sonra beklemeye koyulduk. Vakit bir türlü geçmek bilmiyordu. Nihayet uçağa yolcu alımı başlamıştı. Hayatımızdaki en anlamlı seferlerimizden birini yaptığımız kanaatindeydim. Biz şimdi üniversite yıllarında kitaplardan okuduğumuz; fotoğraflarına bakarak iç çektiğimiz; tarihte "Türk" adının ilk kez geçtiği Türkçe metinler olan Köktürk Yazıtları'nı mı görecektik? Bilge Kağan'ın kardeşi

Kültigin'in kahramanlıklarını anlattığı, kardeşinin ölümünden duyduğu acıyı ise "görür gözüm görmez gibi, bilir aklım bilmez gibi oldu" diyerek şuur kaybını tasvir ettiği taşlara mı dokunacaktık? Bu düşüncelerle kalbimiz daha hızlı atmaya başlıyordu ve Ulan-Batur'a yaklaşıyorduk.

Nihayet sabaha karşı Ulan-Batur'a ulaştık. Havaalanından içeriye girer girmez kaya resimlerinin tasvir edildiği bir zemin üzerinde "Moğolistan'a Hoşgeldiniz. Cengiz Han Uluslararası Havaalanı" yazısı bizi karşıladı. Moğolistan'a giriş işlemlerimizi tamamladıktan sonra çıkış kapısına doğru yöneldik. Daha sonra sosyal medya aracılığıyla tanıştığımız ve Bayan Ülgi Kazaklarından olan Jarden isimli genç rehberimiz bizi karşıladı. Kendisi çok iyi Türkçe konuşmakla birlikte yabancı dillerin de beş altı tanesine hakimdi.

Havaalanının çıkış kapısı önünde ilk fotoğrafımızı çekti. Dışarıya çıkar çıkmaz tabelalar dikkatimi çekti. Latin harfleri ve Kiril harfleriyle birlikte Orta Moğolca devrine ait Moğol alfabeti de kullanılıyordu. Otelimiz şehir merkezinin biraz dışında olmakla birlikte oldukça temiz ve hizmet anlayışı bakımından iyi bir oteldi. Sabahın erken saatleri olduğu için önce kahvaltı yapmak istedik. Burada da aklımızı kurcalayan bir soru vardı: "Acaba kahvaltıda damak tadımıza uygun bir şeyler bulabilecek miydik?". Özellikle dinî açıdan Moğollarla büyük ölçüde ayrıldığımız için inançlarımızı doğrultusunda şekillenen kültürümüzün bir parçası olan kahvaltıda neler yiyebilirdik? Bu endişelerimizin de yersiz olduğu anlaşıldı. Et ürünleri dışında diğer bütün ürünler bizim tüketebileceğimiz nitelikteydi. Kahvaltıdan sonra rehberimiz ve şoförümüzle birlikte yola çıktık. Önce şehir merkezine geçip döviz işlemlerini bitirdik. Moğolistan'ın para birimi "tögrök" olarak adlandırılıyor. Şu noktada şehir merkezini pek tasvir edemeyeceğim. Çünkü Tonyukuk anıtına gidecek olmanın verdiği heyecanla etrafımızdaki şeyleri pek algılayamıyorduk. Tonyukuk'a giden yolda Türkçe müzikler bize eşlik ediyordu. Rehberimiz ve şoförümüz çok tecrübeli olmadıkları için "Sora sora Bağdat bulunur" hesabıyla Tonyukuk'a giden yolu soruşturmaya başladık. Yaklaşık bir saat süren bir yolculuğun ardından TİKA'nın destekleriyle yapılan ay yıldızlı al bayrağımızın ve Moğolistan bayrağının dalgalandığı Bilge Tonyukuk Karayolunun girişine geldik. Her an elimizdeki telefonlarımızla mı fotoğrafıyorduk yoksa zihnimizin bir köşesine mi kazıyorduk? Bu yolun başında tam olarak ne kadar vakit geçirdiğimizi hatırlayamıyorum ama uzun bir süre olduğundan eminim. İşte Köktürk Kağanlığı'nın aksakalı, vezir Tonyukuk'un kendi adına diktiği abide bu yolun sonundaydı.

Uçsuz bucaksız bozkırdaki ilerlemeye başladık. Gözümüzün önünde savaş kararı çıkan Türk toyları canlanıyordu. Kültigin belki de sefere çıkmadan önce son kızımları yudumluyordu; sonra düşman hatlarının içerisine doğru gözünü kıpırdan ileriye ve savaş meydanında atının nal sesleri kılıcının şakırtısına karışıyordu. Bütün bunları yaparken Tonyukuk'un nasihatlerini de göz ardı etmiyorduk. Ağabeyi Bilge Kağan ise Kökten'ri'ye adaklar adıyor ve kardeşinin selameti için dualarda bulunuyordu. Günler hatta haftalar süren bu mücadeleler bir film şeridi gibi gözlerimizin önünden geçiyordu. Uzakta bir karaltı belirlemeye başlamıştı. Biraz daha ilerledik. İşte yolun sonuna doğru tam solumuzdaydı. Arabayı daha hızlı sürmeliydik, hemen ulaşmalıydık. Hayır, arabadan inmeliydik. Bu büyük abideye ilerlerken başımızı öne eğip ağır adımlarla ona yaklaşmalıydık ya da koşmalıydık. Hayır hayır, bu bir saygı yürüyüşü olmalıydı. Bilemiyorum, koştuk mu yürüdük mü hatırlayamıyorum. Yerde miydik gökte miydik, onu da bilmiyorum. Ya bize eşlik eden bir iki damla gözyaşı? İşte tam önündeyiz! Tonyukuk abidesi...

БІЗДІҢ ТҮЛЕК

« ЕҢ АЛДЫМЕН ЕЛ ҚАМЫ, СОНАН КЕЙІН ҚАЛҒАНЫ »

Бұл түлегіміз
Алтай КӨЛГІНОВТИҢ
өмірлік кредосы

« Университетіміздің түлектері өңіріміздің түрлі салаларында еңбек етіп жүр. Олардың кейбірі шет елде оқуын жалғастырып жатса, кейбірінің ірі мемлекеттік қызметтерде екенін байқаймыз. Солардың бірі – Астана қаласының әкімі Алтай КӨЛГІНОВ. Студент жастарымызға үлгі болсын, бүгінгі әңгімені сол жайында өрбітейік. »

Алтай Сейдірұлы 1978 жылы Сарыағаш ауданында дүниеге келді. Қазақ, орыс, ағылшын тілдерін еркін меңгерген. Бүгінде бесбаланың әкесі. Университетіміздің түлегі. Кейін Президент аппараты жанындағы мемлекеттік басқару академиясын бітіріп алды. Білімін «Болашақ» бағдарламасы бойынша Ұлыбританияның Абердин университетінде жалғастырды. Мемлекеттік және жергілікті басқару магистрі, халықаралық коммерциялық құқық магистрі ғылыми атақтарын алған. Түлегіміз Астана қаласының әкімі болып тағайындалғанға дейін Әділет Министрлігінде, Мемлекеттік қызмет істері Агенттігінде және Бас прокуратура органдарында түрлі лауазымда қызметтер атқарды. «АлашМедиаГрупп» ЖШС бас директорының орынбасары, Президент Әкімшілігінің аймақтық-ұйымдастыру және мемлекеттік бақылау жұмыстары бөлімінің мемлекеттік инспекторы, Батыс Қазақстан облысы әкімінің орынбасары болды. Бірнеше жыл Орал қаласының және Батыс Қазақстан облысының әкімі қызметін атқарды.

Мемлекеттік қызметте 23 жыл бойы еңбек етіп келе жатқан Алтай Сейдірұлы әлеуметтік желі белсендісі. Twitter, Instagram, Facebook паракшаларында қазақ, орыс тілдерінде жиі жазба қалдырып отырады. Негізінен жұмыс кезінде түсірілген суреттерімен, Қ.Тоқаевтың жазбаларымен бөліседі. Паракшаларының бірінде ол былай деп жазды: «Әлеуметтік желілер байланыстың ең тиімді құралына және диалогтың қуатты алаңына айналды. Ол жерден тұрғындар өзіне қажетті ақпаратты тез алады, жаңалықтар оқиды. Мен сындарлы диалог пен ынтымақтастыққа әрқашан дайынмын!».

Алтай Көлгінов көпбалалы отбасынан шыққан қарапайым ауыл баласы. Әкесі Сейдір қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі. Анасы Нәзипа үй шаруасындағы әйел. 7 әпкесі де әлеуметтік сала қызметкерлері. Бір сөзінде Алтай: «Әр адамның өз

құндылығы бар. Өмірдің мәні – адамға пайданды тигізу. Әуелі жақындарыңа, достарыңа, отбасыңа, сосын қоғамға...».

Түлегіміз көпшіл, спортты жанындай сүйеді. Жүгіруге әуес, үлкен теннис ойнайды.

Ел Президенті Қ.Тоқаев түлегіміз жайында былай деді: «Бұл – ұйымдастырушылық қабілеті мен біліктілігі жоғары жас маман».

Бір уақиға еске түседі. Алтай Көлгінов 2016 жылы Оралға әкім болып келгенде, екі ай өтер-өтпес жерге қатысты стихиялы митинг өтеді. Осы кезде Алтай Сейдірұлы салмақтылық таныта білді. Митингішілердің шеруін заңсыз

сөйлейтін. Берілген тапсырманы бұлжытпай орындап, ертесіне онысын сабақ үстінде нақты мысалдармен асықпай тәтпіштеп айтып түсіндіретін. Білгісі келетін сұрақтарын көп қоятын. Кей-кейде біз аңғара бермейтін фактілерді айтып қалып, састырып тастайтыны да бар. Көп оқығандығының нәтижесі. Жалпы, Алтай айналасындағы топтастарына шуағын шашып жүретін айрықша жігіт болды. Қазір студенттерімізге оны мақтаншы етіп айтып отырамыз.

Қазір мемлекетіміздің Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев елді әлеуметтік-экономикалық тұрғыда өркендету

деп, қуып таратуға асыққан жоқ, келіссөздер жүргізуге талпынды. Осылайша ол өзіне сенімді, білімді де білікті әкім екенін аңғарта отырып, қарапайым жұртпен тез тіл табысып кетті.

– Студент Алтай ерекше тәртібімен, жауаптылығымен, елгезектігімен есімде қалыпты, – дейді Түркістандағы ұстаздарының бірі Көпжасар Жетібаев. – Мен оған «Шет елдер мемлекеті мен құқығы тарихы» пәнінен дәріс бердім. Қазақ, орыс тілдерінде еркін

ісінде жастарға ерекше сенім артып отыр. Білім-білігі жоғары, еңбек кетуге құлшынып тұрған жастардың саны көбейсе, бұл ел экономикасының бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ететіні сөзсіз. Ал, осы жолда жастай шыңдалып, билік тәжірибесінен өткен Алтай Көлгінов сияқты азаматтардың берері көп болмақ.

Біз Алтаймен мақтанамыз, Алтай бізбен мақтансын!

Бекжігіт СЕРДӨЛІ.

Ясауи университеті

УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ҮНІ

Газет 1995 жылдан шыға бастады

Меншік иесі: Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Редактор м.а.: Эльмира АРТЫҚБАЕВА

Ақпарат орталығы:

Бейсен Тельман
telabdi@mail.ru

Тілшілер:

Эльмира АРТЫҚБАЕВА
elmira_artykbaeva@mail.ru

Сүлеймен ДОҒАН
dgn_s8@hotmail.com

Дизайнер:
Мұрат ШАХАНБАЕВ

Фото мамыны: Нақып Шынтеміров

Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді және кері қайтарылмайды. Редакцияға жолданған хаттар 1,5 машинкалық беттен аспауы тиіс. Автордың пікірі, мақалалары, ашық хаттары мен үндеулері редакцияның көзқарасын білдірмейді. Кейбір суреттер интернеттен алынды

Газетті есепке қою туралы

№11180-Г куәлікті 2010 жылы 4 қазанда Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрлігі берген.

2019 жылдың қаңтарынан бастап «Ясауи университеті» газеті электрондық және интернет форматында шығарыла бастады.

Редакция мекен-жайы: 161200, ОҚО, Түркістан қаласы, Б.Саттарханов № 29, бас оқу ғимараты 601-кабинет. Байланыс телефоны: 8 /72533/ 6-38-13, ішкі (1020) Эл.пошта: a.yassau@mail.ru